

I nye omgivelser, specielt i laboratorier:

Orienter dig – find f.eks. ud af hvor nødstop til elektricitet befinder sig, hvor nærmeste brandslukker er og evt. nærmeste nødudgang.

Vær omhyggelig med tydeligt at markere **defekt apparatur** og sende det til reparation.

Stol aldrig på at apparaturet ikke er defekt. F.eks. sætter man aldrig et højspændingskabel på detektoren med spænding på – hvis kablet er defekt kan det blive dig der får spænding på!

I omgangen med **radioaktivitet** gælder generelt:

ALARA – As Low As Reasonably Achievable (så lidt som rimeligvis opnåeligt). Ved at

1. øge afstanden til kilden og
2. begrænse tidsrummet,

kan unødigt strålingsfare undgås.

Desuden findes enkelte specifikke farer som f.eks. **blyklodser** (vask hænder, pas på ved tab), **vakuumkanre** (høj trykforskel, kan 'klemme' eller sætte ting i bevægelse) og **iltfortrængende** gasser (fra flydende N₂ i store mængder, f.eks.).

Sørg altid for **ryddelighed**, specielt i laboratoriet – rod avler mere rod og kan skjule potentielle farer. Desuden kan det forøge brandfaren.

Ansvar

Under dit ophold på IFA vil du sandsynligvis komme til at udføre arbejde hvor der skal udvises særlig forsigtighed. Det kan f.eks. være arbejde med *højspænding, høj strøm, kolde væsker, lasere, radioaktivitet, stråling, brændbare gasser* og meget andet.

Det er først og fremmest **dit eget ansvar at dette arbejde bliver udført sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt.**

Denne folder er en hjælp til at du kan gøre dit arbejde mere sikkert.

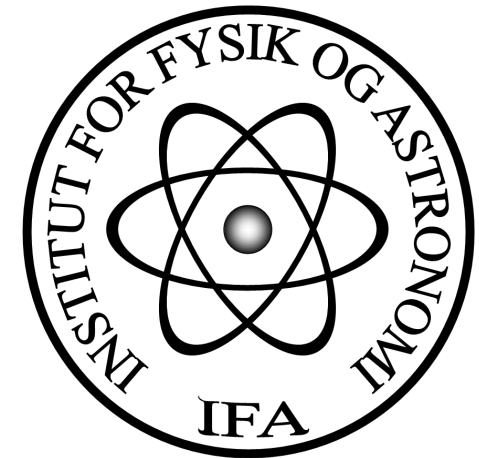
Lovgivning

Studerende er normalt ikke omfattet af Universitetets forsikringsregler. Du skal derfor som studerende selv tegne en fuldtidsforsikring.

Som noget nyt er det nu blevet muligt for Arbejdstilsynet at uddele bøder, startende fra 2500 kr., til personer der åbenbart og forsæt ligt overskrider sikkerhedsforanstaltninger.

Og ganske som i det private erhvervsliv, kræver IFA god sikkerhed for at optimere arbejdsmiljøet på stedet og for at undgå ulykker og følgende sanktioner.

Introduktion til laboratoriesikkerhed til studenter og andre nyankomne ved IFA

**Sikkerhedsorganisationen
IFA, Aarhus Universitet**

Sikkerhedsskiltning

Der findes et væld af sikkerhedsskilte der overordnet er kategoriseret efter farve:

Forbud: f.eks. fare, alarm, stop, standsning, nødafbryder...

Advarsel: f.eks. giv agt, afprøvning, kontrol...

Påbud: særlig optræden eller handling, brug af personlige værnemidler (handsker, briller, åndedrætsværn m.fl.) ...

Redningsforanstaltning: førstehjælp, flugtveje...

De mest almindelige sikkerhedsskilte på IFA findes på de næste sider. De fleste af skiltene er selvforklarende og der nævnes blot nogle typiske eksempler på i hvilken forbindelse de kan optræde.

Denne folder **erstatte ikke** en grundig gennemgang af de nævnte emner, som f.eks. omgang med radioaktivitet, el, kemi eller lasere.

Du kan finde mere information her <https://phys.medarbejdere.au.dk/arbejdsmiljoe-og-sikkerhed/> (kun adgang fra AU netværk)

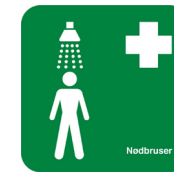
Hvis du kommer i tvivl skal du kontakte en medarbejder eller IFA's daglige sikkerhedsleder: Claus Grosen, mobil: (+45) 2338 2119

“Trykflasker fjernes ved brand”
Komprimerede gasser, f.eks. N₂, O₂, C₂H₂, CO₂

“Stærkt magnetfelt”
Superledende og accelerator-magneter

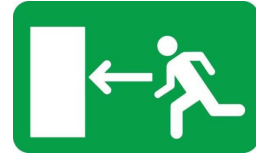
“Nødbruser”
I f.eks. kemilab

“Øjenskyll”

“Førstehjælp”
I f.eks. værkstedet

“Nøddudgang”

“Giv agt”
Maskiner, f.eks. kraner

“Brandfarlige stoffer”
Ethanol, acetone, renservæsker

“Rygning og åben ild forbudt”

“Ildslukker”
I eller ved mange laboratorier

“Ætsende stoffer”
Syrer og baser til f.eks. targets

“Ioniserede stråling”
Elektroner, protoner, røntgen, gamma

“Øjenværn påbudt”

“Beskyttelseshandsker påbudt”

“Radioaktivitet”
Radioaktive kilder

“Lav temperatur”
Flydende kvælstof, He

“Laserstråle”
Synlige såvel som usynlige lasere

“Farlig elektriskspænding”
Højspænding til detektorer

I nødsituationer

Fire: Drej **112** og kontakt Ove Fjordside, mobil: 2899 2013

Vandskade - El-svigt
kontakt Ove Fjordside, mobil: 2899 2013

IFA Driftstekniker
Per Kühnel, mobil: 2899 2035

Institutlederen bør også informeres.

Ved brug af en af universitetets fastnettelefoner, tryk “0” foran telefonnummer.